Το αντίδοτο στον πειρασμό του νεωτερισμού (Αρχιμ. Ζαχαρίας Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 3 Φεβρουαρίου, 2022

Ο άνθρωπος είναι από τη φύση του δυναμικό ον. Ως εκ τούτου, ανέκαθεν αντιμετώπιζε τον **πειρασμό του νεωτερισμού**. Η ψυχή του ανθρώπου φέρει έμφυτη την έφεση αναζητήσεως καινοφανών πραγμάτων, ενώ το πνεύμα του δεν μπορεί να παραμείνει στάσιμο. Χωρίς τη δυναμική της εν Θεώ ζωής χάνει την έμπνευση και πνίγεται στην ακηδία, «*καθήμενος εν χώρα και σκιά θανάτου*»[1]. Γι' αυτό χρειάζεται συνεχώς να αναπτύσσεται και να αποκτά νέες γνώσεις. Σύμφωνα με τον απόστολο Παύλο ο άνθρωπος έχει ως προορισμό να αυξάνει «*την αύξησιν του Θεού*»[2], και οφείλει «*εν καινότητι ζωής περιπατείν*»[3]. Και ο τρόπος να αυξηθεί κάποιος εν Θεώ είναι **να βάζει διαρκώς καινή αρχή στην πνευματική του ζωή.**

Η καινή αρχή στη ζωή του Χριστιανού δεν είναι κάποια αφηρημένη ιδέα, αλλά πολύ συγκεκριμένο γεγονός. Συνίσταται στην τήρηση της εντολής που έδωσε ο Χριστός, όταν άρχισε το έργο του ευαγγελισμού των ανθρώπων: «*Μετανοείτε, ήγγικε γαρ η Βασιλεία των ουρανών*»[4]. Είναι δηλαδή **αρχή μετανοίας. Η μετάνοια είναι το κατεξοχήν έργο του ανθρώπου, που ποθεί τον ανακαινισμό και τον αγιασμό του**. Και ο αγιασμός του είναι ο αληθινός πλουτισμός, με τον οποίο αποκτά την όραση του μέλλοντος αιώνος και το αντίκρισμα στην αιωνιότητα.

Ο άνθρωπος μετά την πτώση, μολονότι φέρει μέσα του τη δυνατότητα της δυναμικής αυξήσεως, επειδή στην προσπάθειά του να την πραγματοποιήσει, δεν έχει τον σωστό προσανατολισμό, υπόκειται στον πειρασμό να εκδαπανάται, **αναζητώντας διαρκώς ψευδή υποκατάστατα**. **Αναζητά ολοένα κάτι πρωτόφαντο, αλλά το γυρεύει στη σφαίρα των κτιστών, σε τομείς όπως η τεχνολογία, η φιλοσοφία, οι καλές τέχνες ή εν γένει οι ενασχολήσεις του κόσμου τούτου. Οι τομείς όμως αυτοί ούτως ή άλλως καταλήγουν στο μνήμα, και βεβαίως αδυνατούν να του μεταδώσουν τη μόνη αληθινή γνώση, τη γνώση του Θεού**. Στον αντίποδά τους **η γνώση του Θεού είναι παρεκτική της αιώνιας ζωής**, σύμφωνα με τους λόγους του Κυρίου: «*Αύτη δε εστιν η αιώνιος ζωή, ίνα γινώσκωσί Σε τον μόνον αληθινόν Θεόν και ον απέστειλας Ιησούν Χριστόν*»[5].

Συνέχεια ο άνθρωπος στον κόσμο αγωνίζεται να αποκτήσει κάποια σταθερότητα και όταν την κατορθώνει, αισθάνεται ικανοποίηση. Κατ' ουσίαν όμως η ικανοποίηση αυτή είναι δουλεία στην ακηδία . Ενώ η αύξηση του Θεού παρέχει ατελεύτητη έμπνευση και αληθινή γνώση: «*Ημέρα τη ημέρα ερεύγεται ρήμα και νυξ νυκτί αναγγέλλει γνώσιν*»[6]. Η σταθερότητα έρχεται καθόσον ο άνθρωπος πλησιάζει τον στόχο του, «*το πλήρωμα του τα πάντα εν πάσι πληρουμένου*»[7], τον Χριστό, που είναι «*χθες και σήμερον ο αυτός και εις τους αιώνας*»[8].

Η μοναδική περίπτωση που η συνεχής ανανέωση της ζωής στον κόσμο αποβαίνει χρήσιμη και είναι ευλογημένη, είναι όταν κάθε φορά που ανακαλύπτουμε κάτι καινούργιο στην επιστήμη ή στην τέχνη, παριστάμεθα ενώπιον του Θεού παρουσιάζοντας σε Αυτόν την επίτευξή μας και λέγοντας: «Σε ευχαριστούμε, Κύριε, που μας παρέχεις τα μέσα, τα οποία καθιστούν δυνατή και πιο άνετη την επί γης παροίκησή μας». **Αν κάθε φορά που κατακτούμε κάποιον καινούργιο τομέα ζωής μέσω της επιστήμης, ή της τέχνης, ή χρησιμοποιώντας την κτιστή διάνοια του ανθρώπου, αποδίδουμε ευχαριστία στον Θεό, τότε είμαστε μακάριοι και σίγουρα οι καρποί της επιτεύξεως θα είναι προς ωφέλεια όλων. Δυστυχώς όμως, ως επί το πλείστον, αντί να ευλογούμε τον Θεό, Τον αποδιώχνουμε από αυτόν τον τομέα της ζωής μας με τη σκέψη ότι τώρα είμαστε σπουδαίοι, είμαστε μεγάλοι· τώρα γνωρίζουμε καλύτερα· τώρα μπορούμε να ζήσουμε χωρίς τον Θεό. Συνεπώς, ο νεωτερισμός αυτός μετατρέπεται σε κατάρα.**

Είναι απολύτως αναγκαίο να κατανοήσουμε την αληθινή δυναμική της ζωής, διότι περισσότερο από ποτέ άλλοτε ο σύγχρονος άνθρωπος πάσχει από τον**πειρασμό της καινοθηρίας**, ενώ **την πίστη την περιφρονεί ως φαινόμενο στατικό, ανιαρό, οπισθοδρομικό, παρωχημένο, αμετάβλητο, παλιομοδίτικο. Οικοδομεί τη δήθεν «υπόστασή» του συσσωρεύοντας κτιστή γνώση, ποικίλες εντυπώσεις και εμπειρίες με πρόσκαιρη αξία.** Στην κατανόηση αυτής της αληθινής δυναμικής έγκειται η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην **ακηδία των πολιτών του κόσμου τούτου** και στον **ζήλο των τέκνων του Θεού**.

Το έργο της μετανοίας που αναλαμβάνει ο Χριστιανός αθλητής έχει παράδοξο χαρακτήρα. **Στα μάτια του κόσμου ο άνθρωπος που μετανοεί φαίνεται να αυτοεκμηδενίζεται. Ωστόσο, στην πραγματικότητα μέσα από αυτήν την εργασία αυξάνει συνεχώς κατά Θεόν. Θεωρεί τα πολύτιμα αυτού του κόσμου ως «*σκύβαλα*», «*διά το υπερέχον της γνώσεως Χριστού Ιησού*»**[9].

Στην αρχή ο Θεός δημιούργησε τον ουρανό και τη γη και έβαλε τον Αδάμ και την Εύα στον Παράδεισο, δίνοντάς τους την εντολή, «*εργάζεσθαι αυτόν και φυλάττειν*»[10].

Επομένως, αν διαρκώς αγωνιζόμαστε να προσεγγίσουμε τον Κύριο, εργαζόμενοι στην καρδιά μας, δηλαδή καλλιεργώντας την, ξεριζώνοντας από εκεί όλα τα ζιζάνια, συσσωρεύοντας και φυλάσσοντας μέσα της τα ίχνη της χάριτος, τότε η ζωή μας έχει δυναμικό χαρακτήρα. **Όσο πιο επιμελώς εργαζόμαστε και φυλάσσουμε τον Παράδεισο με τη μετάνοια και το πένθος, τόσο περισσότερο αυξάνει και η εν Πνεύματι ζωή**. «*Ος γαρ έχει, δοθήσεται αυτώ· και ος ουκ έχει, και ο νομίζει έχειν αρθήσεται απ' αυτού*»[11].

Το θέμα της δυναμικής εν Θεώ αυξήσεως, της αυξήσεως δηλαδή του ανθρώπου στη δικαιοσύνη και στην αγιότητά Του, ήταν πάντοτε παρόν στην *Παλαιά Διαθήκη*, όπου δίκαιη και πνευματική ζωή σήμαινε την πορεία στην**οδό των εντολών**, σύμφωνα με τον μεγάλο ψαλμό: «*Οδόν εντολών Σου έδραμον, όταν επλάτυνας την καρδίαν μου*»[12]. Στον Παράδεισο πριν την πτώση ο Θεός πρόβαλλε τον Εαυτό Του στον άνθρωπο προς μίμηση. Και για τον άνθρωπο αρκούσε να βλέπει το Πρόσωπο του Θεού, για να επιτελέσει το έργο του, διότι αντίκριζε την τελειότητα· γνώριζε ποιος ήταν ο σκοπός του ερχομού του στον κόσμο ως δημιούργημα κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Θεού· εννοούσε τι είναι πρωτεύον, τι έχει αιώνιο αντίκρισμα και μόνον αυτό μάθαινε να θεωρεί προορισμό της ζωής του.

Μετά την πτώση, ωστόσο, χάνοντας τη θεωρία του Ζώντος Θεού, ο άνθρωπος υπέστη φοβερή στέρηση και ερήμωση· έχασε τον προσανατολισμό του. Τότε άρχισε να φοβάται την παρουσία του Θεού, διότι είχε τη διαίσθηση ότι ήταν αδύνατον να δει κάποιος τον Θεό και να παραμείνει ζωντανός. Ήταν ασύμμετρη και ασύμβατη η εναρμόνισή τους.

Στην *Καινή Διαθήκη* όλα γίνονται πλέον πιο ψηλαφητά και συγκεκριμένα στο Πρόσωπο του Κυρίου Ιησού Χριστού. Όταν ήλθε στη γη και προσέλαβε την ανθρώπινη φύση από την Παναγία Παρθένο, **φανέρωσε και πάλι στους ανθρώπους το Πρόσωπο του αιωνίου Πατρός**[13], ούτως **ώστε ο άνθρωπος να μην παραμείνει χωρίς προσανατολισμό, αλλά τρέχοντας την οδό των εντολών Του, να έχει τον Κύριο ως υπόδειγμα προς μίμηση**. Ο απόστολος Παύλος επίσης επανειλημμένα κάνει λόγο για τη δυναμική εν Θεώ αύξηση. Στην *Προς Φιλιππησίους* επιστολή του αναφέρει: «*Διώκω δε ει και καταλάβω, εφ' ω και κατελήφθην υπό Χριστού Ιησού*»[14]. Με άλλα λόγια, «τρέχω για να αρπάξω Εκείνον που Πρώτος με άρπαξε».

Το αντίδοτο για τον πειρασμό του νεωτερισμού είναι ο ακατάπαυστος ανακαινισμός· είναι ο καθορισμός μας να βάζουμε καινούργια αρχή μετανοίας κάθε μέρα, ώστε να δεχθούμε «*καινά ελέη*» από τον Θεό, διότι, όπως αναγγέλλει ο Προφήτης, «*τα ελέη Κυρίου καινά εις τας πρωΐας*»[15]. Τότε και εμείς κάθε μέρα ψάλλουμε «*άσμα καινόν*» ευγνωμοσύνης και αγάπης στον Κύριο[16].

Η σταθερότητα στην πνευματική ζωή δεν είναι καν αναμενόμενη, γι' αυτό και **οι ταλαντεύσεις δεν θα έπρεπε να μας αποθαρρύνουν, επειδή γίνονται το έναυσμα για να καταβάλλουμε σταθερή προσπάθεια να μην παραμείνουμε χαμηλά επί μακρόν**. Ο Θεός μας μυεί σε ένα μεγάλο μυστήριο, διδάσκοντάς μας να κάνουμε **καινούργια αρχή καθ' εκάστην**. **Στις αμφιταλαντεύσεις που υπομένουμε για να αποκτήσουμε αυτήν τη γνώση, οι καταβάσεις είναι εξίσου, μάλλον πιο πολύτιμες, από τις αναβάσεις**, διότι μας μυούν σε όλο το μήκος της οδού του Χριστού. Πρώτα γνωρίζουμε την κατάβασή Του μέχρι και των καταχθονίων, και έπειτα την ανάβασή Του υπεράνω των ουρανών. Και **αυτή ακριβώς είναι η γνώση την οποία μεταδίδει το έργο της μετανοίας** . Όποιος προσκαρτερεί στο έργο αυτό, φανερώνει την πιστότητα και την αγάπη του για την πρώτη ταπεινή επιφάνεια του Κυρίου Ιησού, με τις οποίες κερδίζει τον στέφανο της θεογνωσίας σε αυτήν τη ζωή και αποθησαυρίζει ανείκαστο αντίκρισμα στην αιωνιότητα.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, κατεχόμενοι από αγάπη για την πρώτη επιφάνειά Του, πορευόμαστε και εμείς στα ίχνη του Κυρίου· πρώτα κατεβαίνουμε και από εκεί εγειρόμαστε πάλι, και το πέρασμα αυτό από το σκοτάδι στο φως συνιστά το προσωπικό μας Πάσχα. Αποσύροντας από εμάς τη χάρη Του και «εκβιάζοντάς» μας, τρόπον τινα, **να βάλουμε καινούργια αρχή**, ο Θεός μας καθιστά ικανούς να γνωρίσουμε το μυστήριο της οδού που οδηγεί στο αιώνιο Πάσχα, το μυστήριο της Ημέρας του Κυρίου, που «*είδε Αβραάμ και εχάρη*»[17].

Η χριστιανική ζωή είναι δυναμική. Εξωτερικά εμφανίζεται ανιαρή. Εντούτοις, στην πραγματικότητα ομοιάζει με ηλεκτρικό καλώδιο, μέσα από το οποίο διέρχεται φοβερό ρεύμα ενέργειας. Οι Χριστιανοί με γνήσια έμπνευση ουδέποτε ικανοποιούνται με εκείνο που κατόρθωσαν, αλλά πάντοτε αγωνίζονται να φθάσουν την τελειότητα, για την οποία τους προόρισε ο Θεός, σύμφωνα με τον λόγο του αποστόλου Παύλου, *«τα μεν όπισθεν επιλανθανόμενος τοις δε έμπροσθεν επεκτεινόμενος κατά σκοπόν διώκω επί το βραβείον της άνω κλήσεως του Θεού εν Χριστώ Ιησού»*[18]. Στα μάτια του κόσμου οι Χριστιανοί φαίνονται αδύναμοι και ευτελείς, αλλά γίνονται σκήνωμα Θεού και φορείς του πληρώματος της ενέργειάς Του.

Ο άνθρωπος ζει επάξια τον προορισμό του και την κατά Θεόν αύξησή του, μόνον όταν επιτελεί «*αγιωσύνην*» μέρα με τη μέρα. Στην *Καινή Διαθήκη* αναφέρεται ότι ο άνθρωπος πρέπει να μεταβαίνει «*εκ πίστεως εις πίστιν*»[19], από ελπίδα σε ελπίδα, από ένα πλήρωμα αγάπης σε μεγαλύτερο πλήρωμα. Κατ' αυτόν τον τρόπο υπάρχει συνεχής αύξηση στη ζωή του, όπως υποδεικνύει και η παρότρυνση του Αποστόλου: «*Μη συσχηματίζεσθε τω αιώνι τούτω, αλλά μεταμορφούσθε τη*

ανακαινώσει του νοός, εις το δοκιμάζειν υμάς τι το θέλημα του Θεού, το αγαθόν και ευάρεστον και τέλειον»[20].

Ακόμη και ο Κύριος είπε στον Ναθαναήλ: «*Από του νυν όψεσθε τον ουρανόν ανεωγότα και τους αγγέλους του Θεού αναβαίνοντας και καταβαίνοντας επί τον Υιόν του ανθρώπου*»[21]. Οι παραπάνω λόγοι εκφράζουν τη διαρκή μύηση και αύξηση στο μυστήριο του Θεού, οπόταν ο άνθρωπος θεωρεί τα «*αεί μείζονα*» του Θεού[22] και εμβαθύνει στη γνώση του μυστηρίου της αγάπης Του.

Επομένως, **εάν ο άνθρωπος δεν αγωνίζεται ακατάπαυστα για τον αγιασμό του**, «*επιτελών αγιωσύνην εν φόβω Θεού*», **δεν θα αποφύγει τον πειρασμό του νεωτερισμού**. **Θα αναλώνεται στις βιοτικές μέριμνες και θα σπαταλά τον πολύτιμο καιρό της σωτηρίας, τη στιγμή που ο χρόνος του δόθηκε για να τον εξαγοράσει και να τον μετατρέψει σε αιωνιότητα· του δόθηκε ως καιρός προετοιμασίας για τη μεγάλη και θαυμαστή συνάντηση με τον Δημιουργό του**.

Ο απόστολος Παύλος λέει ότι η σωτηρία συντελείται «*κατά την δύναμιν την ενεργουμένην εν ημίν*»[23]. Αν αυτή είναι η δύναμη του Θεού, τότε κατά πόσο μπορούμε να έχουμε συνείδηση της αυξήσεως αυτής;

Δεν προσευχόμαστε στον Θεό να μας βοηθήσει να δούμε την αύξηση στη ζωή μας, για να Του προσφέρουμε ευχαριστία, αλλά Τον παρακαλούμε να μας βοηθήσει να δούμε τις αμαρτίες μας, να δούμε που υστερούμε και να αυξηθούμε στην επίγνωση της πνευματικής μας πτωχείας. **Οι άνθρωποι στον κόσμο επιδιώκουν την αύξηση στα περιορισμένα όρια της γης, και σε αυτή στηρίζουν την ευδαιμονία τους.** Για παράδειγμα, οι τρεις κατηγορίες ανθρώπων στην παραβολή του Μεγάλου Δείπνου σίγουρα θα διαπίστωσαν αύξηση στην περιορισμένη κτιστή ζωή τους. Εκείνος που είχε αγοράσει τον αγρό, θα πρέπει να είδε τον θερισμό. Εκείνος που μόλις είχε νυμφευθεί γυναίκα, είδε πιθανόν τη χαρά της τεκνογονίας.

Στην πνευματική ζωή επίσης, εάν εργασθούμε επιμελώς, θα δούμε καρπούς. Ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακας λέει: «*Δίψα και αγρυπνία εξέθλιψαν καρδίαν. Καρδίας δε θλιβείσης απεπήδησαν ύδατα*»[24]. **Όταν νηστεύουμε και πεινούμε τη γνώση του Θεού, η καρδιά μας τρόπον τινα συνθλίβεται, αλλά αυτή η κατά Θεόν συνοχή εκπηγάζει «*διεξόδους υδάτων*», που μας καθαρίζουν, μας αγιάζουν και προσκομίζουν τη χαρά της σωτηρίας**. **Ο Θεός ουδέποτε αφήνει τον Εαυτό Του «αμάρτυρον»[25]. Πάντοτε δίνει τεκμήρια της Παρουσίας Του και της ζωής Του**.

Οι εντολές του Θεού έχουν αυτόν τον χαρακτήρα. Θέτοντας για παράδειγμα σε εφαρμογή τον λόγο του Κυρίου, «*μακάριοι οι πενθούντες, ότι αυτοί παρακληθήσονται*», **αρχίζουμε να πενθούμε, αλλά καθώς πενθούμε βρίσκουμε παράκληση**. Γινόμαστε μακάριοι και παρακεκλημένοι με την άφθαρτη παράκληση του Αγίου Πνεύματος. Έτσι **επέρχεται η πνευματική πρόοδος με τρόπο φυσικό**.

Βεβαίως, **όταν προσευχόμαστε, ο νους δεν πρέπει να στρέφεται καθόλου στον εαυτό μας, για να εξετάσει αν έχουμε μέσα μας χάρη, δύναμη ή την κατά Θεόν αύξηση. Η μοναδική μας μέριμνα είναι πως να καθαρίσουμε την καρδιά μας από «*παντός κοινού*»[26]· πως να θεραπεύσουμε την ψυχή μας από τον λοιμό της αμαρτίας. Εντούτοις, καθόσον προσκαρτερούμε στον αγώνα αυτόν, ανεπαίσθητα, με μυστικό τρόπο, η αύξηση αυτή αρχίζει να κυβερνά τη ζωή μας, διότι η Βασιλεία του Θεού έρχεται «*χωρίς παρατηρήσεως*»**[27].

Ο **άγιος Γρηγόριος ο Σιναΐτης** αναφέρει ότι **στον μέλλοντα αιώνα και οι Άγιοι και οι Άγγελοι δεν θα παύσουν να αυξάνουν κατά Θεόν και να μεταβαίνουν από ένα πλήρωμα τελειότητας σε μεγαλύτερο πλήρωμα. Σύμφωνα με αυτήν τη θεώρηση, η σωτηρία είναι μια δυναμική αύξηση εν Θεώ**. Ο **άγιος Σωφρόνιος** ισορροπεί τη θεωρία αυτήν προσθέτοντας και την πτυχή της σταθερότητας ή της αιώνιας καταπαύσεως, σύμφωνα με τη διδασκαλία του **αγίου Μαξίμου του Ομολογητού**[28]. Παρατηρεί ότι στην *Παλαιά Διαθήκη* και στην *Προς Εβραίους* επιστολή, η σωτηρία παρουσιάζεται ως η «*αιώνια κατάπαυσις*» στο Πνεύμα του Θεού. Γράφει:

«**Η πνευματική ζωή του Χριστιανού έχει ιδιαίτερα δυναμικό χαρακτήρα. Δεν είναι ποτέ στατική**. Είναι απείρως πλούσια στις εκδηλώσεις της. Αυτό αφενός αποτελεί τον πλούτο της, και αφετέρου συνιστά ένδειξη ότι ακόμη δεν αποκτήσαμε την τελειότητα. Στη ζωή της ίδιας της Τριαδικής Θεότητος η δυναμική και η στατική "στιγμή" ταυτίζονται σε μια ακατάληπτη για μας ενότητα. Και σε αυτήν την "ενότητα" περικλείεται **η αληθινή μακαριότητα, που δόθηκε ως υπόσχεση σε όλους όσοι προσφέρουν γνήσια μετάνοια**. Η ζωή του κόσμου προσεγγίζει τη στιγμή, που "πάντες αλλαγησόμεθα εν ριπή οφθαλμού"· που οι "ουρανοί πυρούμενοι λυθήσονται και στοιχεία καυσούμενα τήκεται", όταν θα συντελεσθεί "των σαλευομένων η μετάθεσις ως πεποιημένων, ίνα μείνη τα μη σαλευόμενα". Στον άνθρωπο θα δοθεί η διαμονή στη Θεία και ασάλευτη σταθερότητα, την αιώνια και άκρως δυναμική. Και αυτό είναι πραγματικά η αιώνια κατάπαυση»[29].

Οι δυο πτυχές, επομένως, συμβαδίζουν· υπάρχει η δυναμική αύξηση, αλλά

παράλληλα και η τέλεια πνευματική ανάπαυση σε κάθε στάδιο. Δεν υφίσταται ψυχολογική αδημονία ή ανησυχία σε κανένα σημείο της κατά Θεόν αυξήσεως και πορείας του ανθρώπου. Είτε έχει λίγη, είτε πολλή, είτε άπειρη χάρη, **ο Χριστιανός ουδέποτε αγωνιά**, αλλά αισθάνεται μακαρίως πεπληρωμένος κατά το μέτρο της χάριτος που του έχει δοθεί. Και οι δυο πτυχές συνυπάρχουν στη σωτηρία, αφενός η δυναμική και συνεχής κατά Θεόν αύξηση και αφετέρου η τέλεια κατάπαυση εν Θεώ «*πέραν του καταπετάσματος*» της ζωής αυτής. Η αντίληψη αυτή μας βοηθάει να κατανοήσουμε εναργέστερα την Ορθόδοξη θεωρία της απολυτρώσεως, η οποία δεν υπόκειται στους νόμους της φύσεως· δεν είναι δικανική, αλλά δυναμική, υπερφυσική.

Ο Χριστός δεν μας έσωσε διαπραγματευόμενος με τον Θεό Πατέρα και προσφέροντας θυσία, για να εξευμενίσει την οργή Του. **Μας έσωσε με τον ερχομό Του στη γη, ζώντας αναμάρτητα ανάμεσά μας και υπομένοντας τις περιστάσεις αυτής της ζωής**. Ενέπλησε κάθε σπιθαμή της δημιουργίας με την ενέργεια της Παρουσίας Του· τα ύδατα του Ιορδάνη με τη χάρη της Θεοφανείας Του· τη γη ζώντας ανάμεσα στους ανθρώπους και συναναστρεφόμενος μαζί τους. Ο **άγιος Νικόλαος ο Καβάσιλας** αναφέρει ότι ο Χριστός μετά την Ανάστασή Του αναλήφθηκε στους ουρανούς «*σχολή και βαδήν και ουκ αθρόον*», ἀργὰ-ἀργά, ώστε να εμπλήσει και τους αιθέρες με την ενέργειά Του.

Κατ’ αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος ενέπλησε όλες τις καταστάσεις της ζωής αυτής με τη σωτήρια ενέργεια του Προσώπου Του, ώστε **να έχει ο άνθρωπος τη δυνατότητα να συναντήσει τον Χριστό και να σωθεί υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, ανεξάρτητα από τον τόπο και την περίσταση που βρίσκεται· είτε είναι σε απόγνωση, είτε σε τέλεια ευδαιμονία, είτε σε άκρα περιφρόνηση· είτε στην έρημο είτε στην πόλη.** Πρόκειται για μια δυναμική θεωρία της απολυτρώσεως του ανθρώπου, για την οποία κάνει λόγο ο **Μέγας Αθανάσιος**.

Η ιδέα αυτή της δυναμικής αυξήσεως βρίσκεται σε συμφωνία με τους λόγους του αποστόλου Παύλου, όσον αφορά τον προορισμό μας και την κλήση μας, να γίνουμε «*ναός Θεού ζώντος*»[30]. Ο ναός αυτός οικοδομείται μέσα μας, καθώς τα ίχνη της χάριτος συσσωρεύονται στις καρδιές μας. Και **τα τρία πιο σημαντικά μέσα για την οικοδομή αυτή είναι· η επίκληση του αγίου Ονόματος του Χριστού, ο ζωοποιός λόγος Του και το απειροβαθές Μυστήριο του Σώματος και του Αίματός Του**. Χωρίς τη δυναμική αύξηση της πνευματικής ζωής, η οικοδομή αυτή είναι ανέφικτη.

Ουσιαστικά η οικοδομή του ανθρώπου ως ναού του Θεού του Ζώντος είναι ένας άλλος τρόπος να εκφράσουμε τη δυναμική ζωή του πνεύματος, κατά την οποία ακατάπαυστα καταρτιζόμαστε σε αγιασμό, όπως εξηγεί ο απόστολος Παύλος στην *Προς Εφεσίους* επιστολή. Ο Κύριος εγκαινίασε και κατήρτισε το Σώμα της Εκκλησίας στην ιστορία. Χάρισε σε αυτήν όλα τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος

«*προς τον καταρτισμόν των αγίων εις έργον διακονίας, εις οικοδομήν του σώματος του Χριστού*»[31]. **Οφείλουμε συνεχώς να καταρτιζόμαστε και να αυξάνουμε, μετέχοντας στα χαρίσματα όλων των Αγίων, ώστε να φθάσουμε στην τελειότητα που προόρισε για μας ο Θεός και να γίνουμε ναός του Θεού του Ζώντος**, «*ίνα εξισχύσωμεν καταλαβέσθαι συν πάσι τοις αγίοις τι το πλάτος και μήκος και ύψος και βάθος της αγάπης του Χριστού*»[32].

Ο άνθρωπος πρέπει να βιώνει τη συνεχή κατά Θεόν αύξηση ήδη από αυτήν τη ζωή, για να εισέλθει στην αληθινή κατά Θεόν αύξηση στον μέλλοντα αιώνα, καθώς η ορμητική ώθηση που τον οδηγεί στη Βασιλεία έχει τις απαρχές της πάνω στη γη. Γι' αυτό εκείνο που πραγματικά έχει σημασία καθ' όλη τη ζωή του ανθρώπου, είναι η σχέση του με τον Χριστό, μέσα από την οποία μυείται ολοένα και βαθύτερα στο μυστήριο του Προσώπου Του.

Οι άνθρωποι του αιώνος τούτου προσπαθούν να αποκτήσουν γνώσεις, τις οποίες συνήθως χρησιμοποιούν για να κατάρχουν των ελαχίστων αδελφών και να καταστήσουν πιο «άνετη» την πρόσκαιρη ζωή τους. Ενώ ο Χριστιανός πάσχει και οδυνάται στην έμπονη μετάνοιά του. Μέσα από αυτήν όμως καλλιεργεί τη σχέση του με τον Χριστό, και αποκτά γνώση του αληθινού Θεού. Ο Χριστός είναι για μας η αιώνια ζωή, και όταν η σχέση μας μαζί Του είναι ισχυρή και αυξάνει, γινόμαστε αληθινά πλούσιοι, και έχουμε ελπίδα κραταιά να μας επιχορηγηθεί «*πλουσία είσοδος*» στη Βασιλεία Του. «*Ο ακολουθών εμοί ου μη περιπατήσει εν τη σκοτία, αλλ' έξει το φως της ζωής*»[33].

Όταν ο άνθρωπος δέχεται τέτοια γνώση και οικοδομείται συνεχώς μέσα από τη σχέση αυτή, φθάνει να γνωρίσει τα βάθη του νου Κυρίου[34], τα άπειρα βάθη του Θεού, τα οποία μόνον «*το Πνεύμα ερευνά*»[35]. Γίνεται φίλος και μύστης του μεγάλου μυστηρίου του Θεού. Μοιράζεται τη γνώση του με τους αδελφούς του, ποθώντας την πάγκοινη σωτηρία. Καθίσταται συνεργός Θεού σε ένα μεγαλειώδες έργο παλιγγενεσίας.

Παραπομπές:

[1] Βλ. *Ησ*. 9.2· βλ. *Ματθ*. 4,16.

[2] Βλ. *Κολ*. 2,19.

[3] *Ρωμ*. 6,4.

[4] *Ματθ*. 4,17.

[5] *Ιωάν*. 17,3.

[6] *Ψαλμ*. 18,3.

[7] *Εφ*. 1,23.

[8] *Εβρ*. 13,8.

[9] *Φιλιπ*. 3,8.

[10] *Γεν*. 2,15.

[11] *Μάρκ*. 4,25.

[12] *Ψαλμ*. 118,32.

[13] Πρβλ. *Ιωάν*. 14,9.

[14] *Φιλιπ*. 3,12.

[15] *Θρήνοι Ιερεμίου* 3,22-23.

[16] Βλ. *Ψαλμ*. 96,1.

[17] *Ιωάν*. 8,56.

[18] *Φιλιπ*. 3,14.

[19] *Ρωμ*. 1,17.

[20] *Ρωμ*. 12,2.

[21] *Ιωάν*. 1,52.

[22] Βλ. *Ιωάν*. 1,51.

[23] *Εφ*. 3,20.

[24] Ιωάννου Σιναΐτου, *Κλίμαξ* 6, 14, σ. 136.

[25] *Πράξ*. 14,17.

[26] *Αποκ*. 21,27.

[27] *Λουκ*. 17,20.

[28] Βλ. *Άσκησις και Θεωρία*, Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας [3]2019, σ. 134.

[29] Βλ. *Α' Κορ*. 15,51-52· *Β' Πέτρ*. 3,12· *Εβρ*. 12,26-28· *Αποκ*. 21,1· Αρχιμ. Σωφρονίου, *Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι*, Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας [7]2016, σ. 98.

[30] *Β' Κορ*. 6,16.

[31] *Εφ*. 4,11-12.

[32] *Εφ*. 3,18-19.

[33] *Ιωάν*. 8,12.

[34] Βλ. *Α' Κορ*. 2,10.

[35] Βλ. *Α' Κορ*. 2,10.

(Πηγή: pemptousia.gr*)*